

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

॥ శ్రీ లక్ష్మీహయగ్రీవసహస్రనామ స్తోత్రం ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

॥ శ్రీ లక్ష్మీహయగ్రీవసహస్రనామ స్తోత్రం ॥

శుక్లాంబరధరం విష్ణుం శశివర్ణం చతుర్భుజం ।
ప్రసన్నవదనం ధ్యాయేత్ సర్వవిఘ్నాపశాంతయే ॥

యస్య ద్విరదవక్త్రాద్యాః పారిషద్యాః పరశ్శతం ।
విఘ్నం నిఘ్నంతి సతతం విష్వక్సేనం తమాశ్రయే ॥

శ్రీకాశ్యపేన

తాత మే శ్రీహయగ్రీవనామ్నాం సాహస్రముత్తమం ।
అధ్యేతుం జాయతే కాంక్షా తత్ ప్రసీద మయి ప్రభో ॥ 1 ॥

ఇతి పృష్టస్తదోవాచ బ్రహ్మ లోకపితామహః ।
శ్రేయసామపి చ శ్రేయః కాశ్యపేహ విశాంపతే ॥ 2 ॥

అమత్యా విహితం పాపం మూలతో హి వినశ్యతి ।
రహస్యానాం రహస్యం చ పావనానాం చ పావనం ॥ 3 ॥

ప్రాయశ్చిత్తే కృతే తస్య కర్తా న నిరయీ భవేత్ ।
కామతస్తు కృతే పాపే ప్రాయశ్చిత్తశతేన చ ॥ 4 ॥

తన్న నశ్యతి తత్కర్తా వ్యవహారస్య జాయతే ।
ఏవం దురపనోదానాం బుద్ధిపూర్వమహాష్టసాం ॥ 5 ॥

ఆవర్జనకరాణామప్యంతే నిష్క్రూతిరీరితా ।
ప్రణమ్య మానసతయా మంత్రరత్నానుకీర్తనం ॥ 6 ॥

హంసనామసహస్రస్య పఠనం శిరసాఽన్వహం ।
ప్రణమ్య భగవద్భక్తపాదోదకనిషేవణం ॥ 7 ॥

తదేతత్ త్రితయం సర్వపాపసంఘాతనాశనం ।
ఇతీదం పఠమం గుహ్యం హంసో హయశిరోహరిః ॥ 8 ॥

వేదోపదేశసమయే మాం నిబోధ్యోపదిష్టవాన్ ।
అనేన మంత్రరత్నేన మహాశ్వశిరసో హరేః ॥ 9 ॥

సహస్రనామభిస్తుల్యా నిష్కృతిర్నేతరామ్నసాం ।
అనన్యభగవద్భక్తపాదోదకనిషేవణం ॥ 10 ॥

ఏతద్వయోపదేశాంగమాదౌ స్వీకార్యమిష్యతే ।
ఇత్యుక్త్వాఽనంతగరుడవిష్వక్సేనపదోదకం ॥ 11 ॥

ఆదౌ మాం ప్రాశయన్ అంతే పరిశుష్యేకృతామ్నసే ।
ఆత్మనో నామసాహస్రం సర్విచ్ఛందోధిదైవతం ॥ 12 ॥

సన్యాసముద్రికాభేదం మహ్యం సాంగముపాదిశత్ ।
యథావత్ తదిదం వత్స దద్యాం తే శృణు తత్త్వతః ॥ 13 ॥

యత్ ప్రాప్యాఽఽత్యంతికావృత్తినివృత్త్యా మోక్షమేష్యతి ।
హయాస్యనామసాహస్రస్తోత్రరాజస్య వైభవం ॥ 14 ॥

ఋషిః శ్రీమాన్ హయగ్రీవో విద్యామూర్తిః స్వయం హరిః ।
దేవతా చ స ఏవాస్య ఛందోఽనుష్టుప్ ఇతి శ్రుతం ॥ 15 ॥

హంసో హంసోఽహమిత్యేతే బీజం శక్తిస్తు కీలకం ।
హంసీం హంసోఽహమిత్యేతే ప్రార్జ్ఞప్యా మనవస్తయః ॥ 16 ॥

ఏకైకస్య దశావృత్తిరితి సంఖ్యా విధీయతే ।
ప్రణవత్రయమస్తం స్యాత్ కవచం శ్రీః శ్రియో భవేత్ ॥ 17 ॥

శ్రీవిభూషణ ఇత్యేతత్ హృదయం పరికీర్తితం ।
పరోరజాః పరంబ్రహ్మత్యపి యోనిరుదాహృతా ॥ 18 ॥

ధ్యానం విద్యామూర్తిరితి విశ్వాత్మేతి చ గద్యతే ।
విశ్వమంగళనామ్నోఽస్య వినియోగో యథారుచి ॥ 19 ॥

భూనేత్రశోత్రనాసాహనోష్ఠతాలూదరక్రమాత్ ।
షోడశస్వరవిన్యాసో దక్షిణారంభమిష్యతే ॥ 20 ॥

జిహ్వతలేఽపి తన్మూలే స్వరావంత్యా చ విన్యసేత్ ।
తదా తాలుద్వయన్యాసం సకామస్తు పరిత్యజేత్ ॥ 21 ॥

అయం హి విద్యాకామానామాద్యస్త్యన్యఫలైషిణాం ।
దోషత్సక్త్యంగులీశీర్షే వర్గాన్ కచటతాన్ న్యసేత్ ॥ 22 ॥

పార్శ్వయోస్తు పఫౌ పృష్ఠోదరయోస్తు బభౌ న్యసేత్ ।
మకారం హృదయే న్యస్య జీవే వా పంచవింశకే ॥ 23 ॥

నాభిపాయూదరే గుహ్యే యరలవాన్ వినిక్షిపేత్ ।
శషౌ కుండలయోశ్శీర్షే హారే చ కటిసూత్రకే ॥ 24 ॥

సహౌ హృదభ్యే హార్దే చ లమాపాదశిఖం న్యసేత్ ।
క్షంచ శీర్షాదిపాదాంతం మాతృకాన్యాస ఏష తు ॥ 25 ॥

అస్య శ్రీహయగ్రీవసహస్రనామస్తోత్రమహామంత్రస్య శ్రీహయగ్రీవ ఋషిః ।
అనుష్టుప్ ఛందః ।
శ్రీహయగ్రీవః పరమాత్మా దేవతా ।
హంస ఇతి బీజం ।
హంసోఽహమితి శక్తిః ।
హంసాం హంసీమితి కీలకం ।

ఓం ఓం ఓమిత్యస్త్రం ।
 శ్రీః శ్రియః ఇతి కవచం ।
 శ్రీవిభూషణ ఇతి హృదయం ।
 పరోరజాః పరం బ్రహ్మాతి యోనిః ।
 విద్యామూర్తిర్విశ్వాత్మా ఇతి ధ్యానం ।
 హంసామంగుష్ఠాభ్యాం నమః ।
 హంసీం తర్జనీభ్యాం నమః ।
 హంసూం మధ్యమాభ్యాం నమః ।
 హంసోం అనామికాభ్యాం నమః ।
 హంసౌం కనిష్ఠికాభ్యాం నమః ।
 హంసః కరతలకరపృష్ఠాభ్యాం నమః ।
 ఏవం హృదయాదిన్యాసః ॥

హంసాం జ్ఞానాయ హృదయాయ నమః ।
 హంసీం ఐశ్వర్యాయ శిరసే స్వాహా,
 హంసూం శక్త్యై శిఖాయై వషట్,
 హంసోం బలాయ కవచాయ హుం,
 హంసౌం తేజసే నేత్రాభ్యాం వౌషట్ ।
 హంసః వీర్యాయాస్త్రాయ ఫట్ ఓమితి దిగ్బంధః ॥

అథ మాతృకాన్యాసః

ఓం అం ఆం భువోః ।
 ఇం ఈం నేత్రయోః ।
 ఉం ఊం శ్రోత్రయోః ।
 ఋం ౠం నాసికయోః ।
 ఌం ౡం కపోలయోః ।
 ఏం ఐం ఓష్ఠయోః ।

ఓం ఔం దంతపంక్త్యః |

అం జిహ్వతలే |

అః జిహ్వమూలే |

కవర్గం దక్షిణే బాహూమూలే కూర్పరే మణిబంధే కరతలే హస్తాగ్రే |

చవర్గం వామే బాహూమూలే కూర్పరే మణిబంధే కరతలే హస్తాగ్రే |

టవర్గం దక్షిణే పాదమూలే జానుని పాదపార్శ్వౌ పాదతలే పాదాగ్రే |

తవర్గం వామే పాదమూలే జానుని పాదపార్శ్వౌ పాదతలే పాదాగ్రే |

పఫౌ పార్శ్వయోః |

బభౌ పృష్ఠోదరయోః |

మం హృది |

యం రం లం వం నాభౌ పాయౌ ఉదరే గుహ్యే |

శషౌ హస్తయోః |

సహౌ శీర్షే కట్యాం |

లక్ష్మౌ హృదభ్యే హార్దే ఇతి మాతృకాన్యాసః ||

ధ్యానం

విద్యామూర్తిం అఖండచంద్రవలయశ్వేతారవిందస్థితం

హృద్యాభం స్ఫటికాద్రినిర్మలతనుం విద్యోతమానం శ్రియా |

వామాంకస్థితవల్లభాం ప్రతి సదా వ్యాఖ్యాంతమామ్నాయవా -

గర్ధాన్ ఆదిమపూరుషం హయముఖం ధ్యాయామి హంసాత్మకం || 26 ||

విశ్వాత్మా విశదప్రభాప్రతిలసద్వాగ్దేవతామండలో

దేవో దక్షిణపాణియుగ్మవిలసద్బోధాంకచక్రాయుధః |

వామోదగ్రకరే దరం తదితరేణాశ్లిష్య దోష్టా రమాం

హస్తాగ్రే ధృతపుస్తకః స దయతాం హంసో హిరణ్యచ్ఛదః || 27 ||

సహస్రనామారంభః

ఓం శ్రీం హంసో హమైమోం క్లీం శ్రీః శ్రియః శ్రీవిభూషణం ।
పరోరజాః పరబ్రహ్మ భూర్భువస్సువరాదిమః ॥ 28 ॥

భాస్వాన్ భాగశ్చ భగవాన్ స్వస్తి స్వాహా నమః స్వధా ।
శ్రౌషడ్ వౌషడలం హుం ఫట్ హుం హ్రీం క్రోం హ్రౌం యథా తథా ॥ 29 ॥

కర్మగ్రీవః కలానాథః కామదః కరుణాకరః ।
కమలాధ్యుషితోత్సంగః క్షయే కాలీవశానుగః ॥ 30 ॥

నిషచ్ఛోపనిషచ్ఛాథ నీచైరుచ్చైఃసమం సహ ।
శశ్వద్యుగపదహ్నాయ శనైరేకో బహుధ్రువః ॥ 31 ॥

భూతభృద్ భూరిదః సాక్షీ భూతాదిః పుణ్యకీర్తనః ।
భూమా భూమిరథోన్నద్ధపురుహూతః పురుష్టుతః ॥ 32 ॥

ప్రపుల్లపుండరీకాక్షః పరమేష్ఠీ ప్రభావనః ।
ప్రభుర్భర్గః సతాం బంధుర్భయధ్వంసీ భవాపనః ॥ 33 ॥

ఉద్యన్నురుశయాహుంకృదురుగాయ ఉరుక్రమః ।
ఉదారస్త్రీయుగ స్త్ర్యాత్మా నిదానం నిలయో హరిః ॥ 34 ॥

హిరణ్యగర్భో హేమాంగో హిరణ్యశ్మశ్రురీశితా ।
హిరణ్యకేశో హిమహా హేమవాసా హితైషణః ॥ 35 ॥

ఆదిత్యమండలాంతస్థో మోదమానః సమూహనః ।
సర్వాత్మా జగదాధారః సన్నిధిః సారవాన్ స్వభూః ॥ 36 ॥

గోపతిర్గోహితో గోమీ కేశవః కిన్నరేశ్వరః ।
మాయీ మాయావికృతికృత్ మహేశానో మహామహాః ॥ 37 ॥

మ మా మి మీ ము మూ మృ మృ వృ వృ మే మైం తథైవ చ |
మో మౌం బిందుర్విసర్గశ్చ ప్రాస్వో దీర్ఘః పుతస్వరః || 38 ||

ఉదాత్తశ్చానుదాత్తశ్చ స్వరితః ప్రచయస్తథా |
కం ఖం గం ఘం జం చ చం ఛం జం ఝం ఇం టం ఠమేవ చ || 39 ||

డం ఢం ణం తం థం చ దం చ ధం నం పం ఫం బమేవ చ |
భం మం యం రం లం చ వం చ శం షం సం హం శమేవ చ || 40 ||

క్షం యమో వ్యంజనో జిహ్వమూలీయోఽర్థవిసర్గవాన్ |
ఉపధ్మానీయ ఇతి చ సంయుక్తాక్షరమేవ చ || 41 ||

పదం క్రియా కారకశ్చ నిపాతో గతిరవ్యయః |
సన్నిధిర్యోగ్యతాఽఽకాంక్షా పరస్పరసమన్వయః || 42 ||

వాక్యం పద్యం సంప్రదాయో భావః శబ్దార్థలాలితః |
వ్యంజనా లక్షణా శక్తిః పాకో రీతిరలంకృతిః || 43 ||

శయ్యా ప్రౌఢధ్వనిస్తద్వత్కావ్యం సర్గః క్రియా రుచిః |
నానారూపప్రబంధశ్చ యశః పుణ్యం మహద్ధనం || 44 ||

వ్యవహారపరిజ్ఞానం శివేతరపరిక్షయః |
సద్యః పరమనిర్వాణం ప్రియపథ్యోపదేశకః || 45 ||

సంస్కారః ప్రతిభా శిక్షా గ్రహణం ధారణం శ్రమః |
ఆసుతా స్వాదిమా చిత్రం విస్తారశ్చిత్రసంవిధిః || 46 ||

పురాణమితిహాసశ్చ స్మృతిః సూత్రం చ సంహితా |
ఆచార ఆత్మనస్తుష్టిరాచార్యాజ్ఞాఽనతిక్రమః || 47 ||

శ్రీమాన్ శ్రీగీశ్చయఃకాంతః శ్రీనిధిః శ్రీనికేతనః |
శ్రేయాన్ హయాననః శ్రీదః శ్రీమయః శ్రితవత్సలః || 48 ||

హంసశ్చుచిషదాదిత్యో వసుశ్చంద్రోఽంతరిక్షసత్ |
హోతా చ వేదిషద్యోనిరతిథిర్దోణసద్ధవిః || 49 ||

నృషన్మృత్యుశ్చ వరసదమృతం చర్తసద్ వృషః |
వ్యోమసద్వివిధస్ఫోటశబ్దార్థవ్యంగ్యవైభవః || 50 ||

అజ్ఞా రసఃస్వాదుతమో గోజా గేయో మనోహరః |
ఋతజాస్సకలం భద్రమద్రిజాఃస్థైర్యముత్తమం || 51 ||

ఋతం సమజ్ఞా త్వనృతం బృహత్సాక్షవశానుగః |
సత్యం జ్ఞానమనంతం యత్ తత్సద్బ్రహ్మమయోచ్యుతః || 52 ||

అగ్రేభవన్నగో నిత్యః పరమః పురుషోత్తమః |
యోగనిద్రాపరః స్వామీ నిధ్యానపరనిర్వృతః || 53 ||

రసో రసోఽరసయితా రసవాన్ రసికప్రియః |
ఆనందో నందయన్ సర్వాన్ ఆనందీ హయకంధరః || 54 ||

కాలః కాల్యశ్చ కాలాత్మా కాలాభ్యుత్థితజాగరః |
కాలసాచివ్యకృత్ కాంతాకథితవ్యాధికార్యకః || 55 ||

దృఙ్మంచనోదంచనోద్యల్లయసర్గో లఘుక్రియః |
విద్యాసహయో వాగీశో మాతృకామండలీకృతః || 56 ||

హిరణ్యం హంసమిథునమీశానశ్శక్తిమాన్ జయీ |
గృహమేధీ గుణీ శ్రీభూనీలాలీలైకలాలసః || 57 ||

అంకేనోదూహ్యా వాగ్దేవీమాచార్యకముపాశ్రయః |
వేదవేదాంతశాస్త్రార్థతత్త్వవ్యాఖ్యానతత్పరః || 58 ||

ప్లౌఘం ప్లూఘం హంహం హయో హంసూం హంసాం హంసీం హసూం హసౌం |
హసూం హం హరిణో హరీ హరికేశో హరేడితః || 59 ||

సనాతనో నిబీజస్సన్నవ్యక్తో హృదయేశయః |
అక్షరః క్షరజీవేశః క్షమీ క్షయకరోఽచ్యుతః || 60 ||

కర్తా కారయితా కార్యం కారణం ప్రకృతిః కృతిః |
క్షయక్షయమనా మార్థో విష్ణుర్జిష్ణుర్జగన్మయః || 61 ||

సంకుచన్ వికచన్ స్థాణుర్నిర్వికారో నిరామయః |
శుద్ధో బుద్ధః ప్రబుద్ధశ్చ స్నిగ్ధో ముగ్ధస్సముద్ధతః || 62 ||

సంకల్పదో బహుభవన్ సర్వాత్మా సర్వనామభృత్ |
సహస్రశీర్షః సర్వజ్ఞః సహస్రాక్షః సహస్రపాత్ || 63 ||

వ్యక్తో విరాట్స్వరాట్ సమాట్ విష్వగ్రూపవపుర్విధుః |
మాయావీ పరమానందో మాన్యో మాయాతిగో మహాన్ || 64 ||

వటపత్రశయో బాలో లలన్ అమ్నాయసూచకః |
ముఖన్యస్తకరగ్రస్తపాదాగ్రపటలః ప్రభుః || 65 ||

నైద్రీహాసాశ్వసంభూతజ్ఞాజ్ఞాసాత్వికతామసః |
మహార్ణవాంబుపర్యంకః పద్మనాభః పరాత్పరః || 66 ||

బ్రహ్మభూర్బ్రహ్మభయహృత్ హరిరోముపదేశకృత్ |
మధుకైటభనిర్మాతా మత్తబ్రహ్మమదాపహః || 67 ||

వేధోవిలాపవాగావిర్దయాసారోఽమృషార్థదః |
నారాయణాస్తనిర్మాతా మధుకైటభమర్దనః || 68 ||

వేదకర్తా వేదభర్తా వేదాహర్తా విదాంవరః |
పుంఖానుపుంఖహేషాధ్యః పూర్ణషాడ్గుణ్యవిగ్రహః || 69 ||

లాలామృతకణవ్యాజవాంతనిర్దోషవర్ణకః |
ఉల్లోలధ్వానధీరోద్యదుచ్చైర్లలహలధ్వనిః || 70 ||

కర్ణాదారభ్య కల్యాత్మా కవిః క్షీరార్ణవోపమః |
శంఖీ చక్రీ గదీ ఖడ్గీ శార్ఙ్గీ నిర్భయముద్రకః || 71 ||

చిన్మద్రాచిహ్నతో హస్తతలవిన్యస్తపుస్తకః |
విద్యానామ్నీం శ్రియం శిష్యాం వేదయన్ నిజవైభవం || 72 ||

అష్టార్ణగమ్యోఽష్టభుజో వ్యష్టిసృష్టికరః పితా |
అష్టైశ్వర్యప్రదో హృష్యదష్టమూర్తిపితృస్తుతః || 73 ||

ఆనీతవేదపురుషో విధివేదోపదేశకృత్ |
వేదవేదాంగవేదాంతపురాణస్మృతిమూర్తిమాన్ || 74 ||

సర్వకర్మసమారాధ్యః సర్వవేదమయో విభుః |
సర్వార్థతత్త్వవ్యాఖ్యాతా చతుష్టష్టికలాధిపః || 75 ||

శుభయుక్ సుముఖశ్శుద్ధః సురూపస్సుగతిస్సుధీః |
సువృతిస్సంవృతిశ్శూరః సుతపాస్సుష్టుతిస్సుహృత్ || 76 ||

సుందరస్సుభగస్సౌమ్యస్సుఖదస్సుహృదాంప్రియః |
సుచరిత్రస్సుఖతరశ్శుద్ధసత్త్వప్రదాయకః || 77 ||

రజస్తమోహరో వీరో విశ్వరక్షాధురంధరః |
నరనారాయణాకృత్యా గురుశిష్యత్వమాస్థితః || 78 ||

పరావరాత్మా ప్రబలః పావనః పాపనాశనః |
దయాఘనః క్షమాసారో వాత్సల్యైకవిభూషణః || 79 ||

ఆదికూర్మో జగద్భర్తా మహాపోత్రీ మహీధరః |
తద్భిత్ స్వామీ హరిర్యక్షో హిరణ్యరిపురైచ్చికః || 80 ||

ప్రహ్లాదపాలకస్సర్వభయహర్తా ప్రియంవదః |
శ్రీముఖాలోకనస్తంసత్కౌంచకః కుహకాంచనః || 81 ||

ఛత్రీ కమండలుధరో వామనో వదతాంవరః |
పిశునాత్మాశనో దృష్టిలోపనో బలిమర్దనః || 82 ||

ఉరుక్రమో బలిశిరోన్యస్తాంఘ్నిర్బలిమర్దనః |
జామదగ్న్యః పరశుభృత్ కృత్తక్షత్రకులోత్తమః || 83 ||

రామోఽభిరామశ్శాంతాత్మా హరకోదండఖండనః |
శరణాగతసంత్రాతా సర్వాయోధ్యకముక్తిదః || 84 ||

సంకర్షణో మదోదగ్రో బలవాన్ ముసలాయుధః |
కృష్ణాక్షేశహరః కృష్ణో మహావ్యసనశాంతిదః || 85 ||

ఇంగాలితోత్తరాగర్భప్రాణదః పార్థసారథిః |
గీతాచార్యో ధరాభారహారీ షట్పురమర్దనః || 86 ||

కల్కీ విష్ణుయశస్సూనుః కలికాలుష్యనాశనః |
సాధుదుష్కృత్పరిత్రాణవినాశవిహితోదయః || 87 ||

వైకుంఠే పరమే తిష్ఠన్ సుకుమారయువాకృతిః |
విశ్వోదయస్థితిధ్వంససంకల్పేన స్వయంప్రభుః || 88 ||

మదనానాం చ మదనో మణికోటీరమానితః |
మందారమాలికాపీడో మణికుండలమండితః || 89 ||

సుస్నిగ్ధనీలకుటీలకుంతలః కోమలాకృతిః |
సులలాటః సుతిలకః సుభూకః సుకపోలకః || 90 ||

సిద్ధస్సదా సదాలోకసుధాస్యందిరదచ్ఛదః |
తారకాకోరకాకారవినిర్మితరదచ్ఛదః || 91 ||

సుధావర్తిపరిస్ఫూర్తిశోభమానరదచ్ఛదః |
విష్టభో విపులగ్రీవో నిభృతోఽచ్యైశ్చవస్థితిః || 92 ||

సమావృత్తావదాతోరుముక్తాప్రాలంబభూషణః |
రత్నాంగదీ వజ్రనిష్ఠీ నీలరత్నాంకకంకణః || 93 ||

హరిన్మణిగణాబద్ధశృంఖలాకంకణోర్మికః |
సితోపవీతసంశ్లిష్యత్పద్మాక్షమణిమాలికః || 94 ||

శ్రీచూర్ణవద్ద్వాదశోర్ధ్వపుండ్రరేఖాపరిష్కృతః |
పట్టతంతుగ్రథనవత్పవిత్రసరశోభితః || 95 ||

పీనవక్షా మహాస్కంధో విపులోరుకటీతటః |
కౌస్తుభీ వనమాలీ చ కాంత్యా చంద్రాయుతోపమః || 96 ||

మందారమాలికామోదీ మంజువాగమలచ్ఛవీః |
దివ్యగంధో దివ్యరసో దివ్యతేజా దివస్పతిః || 97 ||

వాచాలో వాక్పతిర్వక్తా వ్యాఖ్యాతా వాదినాం ప్రియః |
భక్తహృన్మధురో వాదిజిహ్వభద్రాసనస్థితిః || 98 ||

స్మృతిసన్నిహితః స్నిగ్ధః సిద్ధిదః సిద్ధసన్నతః |
మూలకందో ముకుందో గ్లోస్వయంభూశ్శంభురైందవః || 99 ||

ఇష్టో మనుర్యమోఽకాలకాల్యః కంబుకలానిధిః |
కల్యః కామయితా భీమః కాతర్యహరణః కృతిః || 100 ||

సంప్రియః పక్వణస్తర్కచర్చానిర్ధారణాదయః |
వ్యతిరేకో వివేకశ్చ ప్రవేకః ప్రక్రమః క్రమః || 101 ||

ప్రమాణం ప్రతిభూః ప్రాజ్ఞః ప్రజ్ఞా పథ్యా చ ధారణః |
విధిర్విధాతా వ్యవధిరుద్భవః ప్రభవస్థితిః || 102 ||

విషయస్సంశయః పూర్వః పక్షః కక్ష్యోపపాదకః |
రాధ్ధాంతో విహితో న్యాయః ఫలనిష్పత్తిరుద్భవః || 103 ||

నానారూపాణి తంత్రాణి వ్యవహార్యో వ్యవస్థితిః |
సర్వసాధారణో దేవః సాధ్వసాధుహితే రతః || 104 ||

సంధా సనాతనో ధర్మో ధర్మైరర్చ్యో మహాత్మభిః |
ఛందోమయస్త్రీధామాత్మా స్వచ్ఛందశ్చాందసేడితః || 105 ||

యజ్ఞో యజ్ఞాత్మకో యష్టా యజ్ఞాంగోఽపఘనో హవిః |
సమిదాజ్యం పురోడాశశ్శాలా స్థాలీ స్రువస్సుచః || 106 ||

ప్రాగ్వంశో దేవయజనః పరిధిశ్చ పరిస్తరః |
వేదిర్విహారణం త్రేతా పశుః పాశశ్చ సంస్కృతిః || 107 ||

విధిర్మంత్రోఽర్థవాదశ్చ ద్రవ్యమంగం చ దైవతం |
స్తోత్రం శస్త్రం సామ గీతిరుద్గీఢః సర్వసాధనం || 108 ||

యాజ్ఞా పురోనువాక్యా చ సామిధేనీ సమూహనం |
ప్రయోక్తారః ప్రయోగశ్చ ప్రపంచః ప్రాశుభాశ్రమః || 109 ||

శ్రద్ధా ప్రధ్వంసనా తుష్టిః పుష్టిః పుణ్యం ప్రతిర్భవః |
సదః సదస్యసంపాతః ప్రశ్నః ప్రతివచస్స్థితిః || 110 ||

ప్రాయశ్చిత్తం పరిష్కారో ధృతిర్నిర్వహణం ఫలం |
నియోగో భావనా భావ్యం హిరణ్యం దక్షిణా నుతిః || 111 ||

ఆశీరభ్యుపపత్తిశ్చ తృప్తిస్స్వం శర్మ కేవలం |
పుణ్యక్షయః పునఃపాతభయం శిక్షా శుగర్దనః || 112 ||

కార్పణ్యం యాతనా చింతా నిర్వేదశ్చ విహస్తతా |
దేహభృత్యర్మసంపాత కించిత్కర్మానుకూలకః || 113 ||

అహేతుకదయా ప్రేమ సాంముఖ్యం చాప్యనుగ్రహః |
శుచిః శ్రీమత్కులజనో నేతా సత్త్వాభిమానవాన్ || 114 ||

అంతరాయహరః పిత్రోరదుష్టాహరదాయకః |
శుద్ధాహారానురూపాంగ పరిణామవిధాయకః || 115 ||

స్రావపాతాదివిపదాం పరిహర్తా పరాయణః |
శిరఃపాణ్యాదిసంధాతా క్షేమకృత్ ప్రాణదః ప్రభుః || 116 ||

అనిర్ఘ్నణశ్చావిషమః శక్తిత్రితయదాయకః |
స్వేచ్ఛాప్రసంగసంపత్తివ్యాజహర్షవిశేషవాన్ || 117 ||

సంవిత్సంధాయకః సర్వజన్మక్లేశస్మృతిప్రదః |
వివేకశోకవైరాగ్య భవభీతి విధాయకః || 118 ||

గర్భస్యాప్యనుకూలాది నాసాంతాధ్యవసాయదః |
శుభవైజననోపేతసదనేహో జనిప్రదః || 119 ||

ఉత్తమాయుఃప్రదో బ్రహ్మనిష్ఠానుగ్రహకారకః |
స్వదాసజననిస్తీర్ణతద్వంశజపరంపరః || 120 ||

శ్రీవైష్ణవోత్పాదకృతస్వస్తికావనిమండలః |
ఆధర్వణోక్తైకశతమృత్యుదూరక్రియాపరః || 121 ||

దయాద్యష్టగుణాధాతా తత్తత్సంస్కృతిసాధకః |
మేధావిధాతా శ్రద్ధాకృత్ సౌస్థ్యదో జామితాహరః || 122 ||

విఘ్ననుద్ విజయాధాతా దేశకాలానుకూల్యకృత్ |
వినేతా సత్పథానేతా దోషహృచ్ఛుభదస్సఖా || 123 ||

హ్రీదో భీదో రుచికరో విశ్వో విశ్వహితే రతః |
ప్రమాదహృత్ ప్రాప్తకారీ ప్రద్యుమ్నో బలవత్తరః || 124 ||

సాంగవేదసమాయోక్తా సర్వశాస్త్రార్థవిత్తిదః |
బ్రహ్మచర్యాంతరాయఘ్నః ప్రియకృత్ హితకృత్పరః || 125 ||

చిత్తశుద్ధిప్రదశ్చిన్నాక్షచాపల్యః క్షమావహః |
ఇంద్రియార్థరతిచ్ఛేత్తా విద్యైకవ్యసనావహః || 126 ||

ఆత్మానుకూల్యరుచికృత్ అఖిలార్తివినాశకః |
తితీర్షుహృత్త్వరావేదీ గురుసద్భక్తితేజనః || 127 ||

గురుసంబంధఘటకో గురువిశ్వాసవర్ధనః |
గురూపాసనసంధాతా గురుప్రేమప్రవర్ధనః || 128 ||

ఆచార్యాభిమతైర్మోక్షా పంచసంస్కృతిభావనః |
గురుక్షవృత్తినైశ్చల్యసంధాతాఽవహితస్థితిః || 129 ||

ఆపన్నాఖిలరక్షార్థమాచార్యకముపాశ్రితః |
శాస్త్రపాణిప్రదానేన భవమగ్నాన్ సముద్ధరన్ || 130 ||

పాంచకాలికధర్మేషు నైశ్చల్యం ప్రతిపాదయన్ |
స్వదాసారాధనాద్యర్థశుద్ధద్రవ్యప్రదాయకః || 131 ||

న్యాసవిద్యావినిర్వోధా న్యస్తాత్మభరరక్షకః |
స్వక్షైంకర్యకరుచిదః స్వదాస్యప్రేమవర్ధనః || 132 ||

ఆచార్యార్థాఖిలద్రవ్యసంభృత్యర్పణరోచకః |
ఆచార్యస్య స్వసచ్చిష్యోజ్ఞీవనైకరుచిప్రదః || 133 ||

ఆగత్య యోజయన్ దాసహితైకకృతిజాగరః |
బ్రహ్మవిద్యాసమాస్వాదసుహితః కృతిసంస్కృతిః || 134 ||

సత్కారే విషధీదాతా తరుణ్యాం శవబుద్ధిదః |
సభాం ప్రత్యాయయన్ వ్యాళీం సర్వత్రసమబుద్ధిదః || 135 ||

సంభావితాశేషదోషహృత్పునర్న్యాసరోచకః |
మహావిశ్వాససంధాతా స్థైర్యదాతా మదాపహః || 136 ||

వాదవ్యాఖ్యాస్వసిద్ధాంతరక్షాహేతుస్వమంత్రదః |
స్వమంత్రజపసంసిద్ధిజంఘాలకవితోదయః || 137 ||

అదుష్టగుణవత్కామ్యబంధవ్యాముగ్ధచేతనః |
వ్యంగ్యప్రధానరసవద్గద్యపద్యాదినిర్మితిః || 138 ||

స్వభక్తస్తుతిసంతుష్టో భూయోభక్తిప్రదాయకః |
సాత్త్వికత్యాగసంపన్నసత్కర్మకృదతిప్రియః || 139 ||

నిరంతరానుస్మరణనిజదాసైకదాస్యకృత్ |
నిష్కామవత్సలో నైచ్యభావనేషు వినిర్విశన్ || 140 ||

సర్వభూతభవద్భావం సంపశ్యత్సు సదాస్థితః |
కరణత్రయసారూప్యకల్యాణవతి సాదరః || 141 ||

కదాకదేతికైంకర్యకామినాం శేషితాం భజన్ |
పరవ్యూహాదినిర్దోష శుభాశ్రయపరిగ్రహః || 142 ||

చంద్రమండలమధ్యస్థ శ్వేతాంభోరుహవిష్టరః |
జ్యోత్స్నాయమానాంగరుచినిర్ధూతాంతర్బహిష్టమాః || 143 ||

భావ్యో భావయితా భద్రం పారిజాతవనాలయః |
క్షీరాబ్ధిమధ్యమద్వీపపాలకః ప్రపితామహః || 144 ||

నిరంతరనమోవాకశుద్ధయాజిహ్వాదాశ్రయః |
ముక్తిదశ్వేతమృద్రూపశ్వేతద్వీపవిభావనః || 145 ||

గరుడాహరితశ్వేతమృత్పూతయదుభూధరః |
భద్రాశ్వవర్షనిలయో భయహారి శుభాశ్రయః || 146 ||

భద్రశ్రీవత్సహారాధ్యః పంచరాత్రప్రవర్తకః |
భక్తాత్మభావభవనో హార్దోఽంగుష్ఠప్రమాణవాన్ || 147 ||

స్వదాససత్కృతాకృత్యే తన్మిత్రారిషు యోజయన్ |
ప్రాణాన్ ఉత్కామయన్ ఊరీకృతప్రారబ్ధలోపనః || 148 ||

లఘ్వివ శిక్షయా పాపమశేషమపి నిర్ణదన్ |
త్రిస్థూణక్షోభతో భూతసూక్ష్మైః సూక్ష్మవపుః సృజన్ || 149 ||

నిరంకుశకృపాపూరో నిత్యకల్యాణకారకః |
మూర్ధన్యనాడ్యా స్వాన్ దాసాన్ బ్రహ్మరంధ్రాదుదంచయన్ || 150 ||

ఉపాసనపరాన్ సర్వాన్ ప్రారబ్ధమనుభావయన్ |
సర్వప్రారబ్ధదేహాంతేఽప్యంతిమస్మరణం దిశన్ || 151 ||

ప్రపేదుషాం భేజషాం చ యమదృష్టిమభావయన్ |
దివ్యదేహప్రదః సూర్యం ద్వారయన్ మోక్షమేయుషాం || 152 ||

ఆతివాహికసత్కారాన్ అధ్వన్యాపాద్య మానయన్ |
సర్వాన్ ఋతుభుజః శశ్వత్ ప్రాభృతాని ప్రదాపయన్ || 153 ||

దురంతమాయాకాంతారం ద్రుతం యోగేన లంఘయన్ |
స్పాయత్సుదర్శవివిధవీధ్యంతేనాధ్వనా నయన్ || 154 ||

సీమాంతసింధువిరజాం యోగేనోత్తారయన్ వశీ |
అమానవస్య దేవస్య కరం శిరసి ధారయన్ || 155 ||

అనాదివాసనాం ధూన్వన్ వైకుంఠాప్త్యా సలోకయన్ |
అహేయమంగళోదారతనుదానాత్ సరూపయన్ || 156 ||

సూరిజష్టం సుఖైకాంతం పరమం పదమాపయన్ |
అరం ణ్యంచామృతాంభోధీ దర్శయన్ శ్రమనాశనః || 157 ||

దివ్యోద్యానసరోవాపీసరిన్మణినగాన్ నయన్ |
ఐరమ్మదామృతసరో గమయన్ సూపబృంహణః || 158 ||

అశ్వత్థం సోమసవనం ప్రాపయన్ విష్ణురశ్మవాః |
దివ్యాప్సరస్సమానీతబ్రహ్మలంకారదాయకః || 159 ||

దివ్యవాసోంజనక్షౌమమాల్యైః స్వాన్ బహుమానయన్ |
స్వీయామయోధ్యాం నగరీం సాదరం సంప్రవేశయన్ || 160 ||

దాసాన్ దివ్యరసాలోకగంధాంసలశరీరయన్ |
స్వదాసాన్ సూరివర్గేణ సన్నేహం బహుమానయన్ || 161 ||

సూరిసేవోదితానందనైచ్యాన్ స్వాన్ అతిశాయయన్ |
వాచయన్ స్వాం నమోవీప్సాం కుర్వన్ ప్రహ్వాన్ కృతాంజలీన్ || 162 ||

ప్రాకారగోపురారామప్రాసాదేభ్యః ప్రణామయన్ |
ఇంద్రప్రజాపతిద్వారపాలసమ్మానమాపయన్ || 163 ||

మాలికాంచన్మహారాజవీధిమధ్యం నివాసయన్ |
శ్రీవైకుంఠపురంధ్రీభిర్నానాసత్కారకారకః || 164 ||

దివ్యం విమానం గమయన్ బ్రహ్మకాంత్యాభిపూరయన్ |
మహానందాత్మక శ్రీమన్మణిమండపమాపయన్ || 165 ||

హృష్యత్కుముదచండాద్యైర్విష్వక్సేనాంతికం నయన్ |
సేనేశచోదితాస్థాననాయకో హేతినాయకః || 166 ||

ప్రాపయన్ దివ్యమాస్థానం వైనతేయం ప్రణామయన్ |
శ్రీమత్సుందరసూరింద్ర దివ్యపంక్తిం ప్రణామయన్ || 167 ||

భాస్వరాసనపర్యంకప్రాపణేన కృతార్థయన్ |
పర్యంకవిద్యాసంసిద్ధసర్వవైభవసంగతః || 168 ||

స్వాత్మానమేవ శ్రీకాంతం సాదరం భూరి దర్శయన్ |
శేషతైకరతిం శేషం శయ్యాత్మానం ప్రణామయన్ || 169 ||

అనంతాక్షిద్విసాహస్రసాదరాలోకపాత్రయన్ |
అకుమారయువాకారం శ్రీకాంతం సంప్రణామయన్ || 170 ||

అతటానందతో హేతోరంచయన్ కిలికించితం |
దాసాఽఽనత్యుత్థితిముహుఃకృతిదృష్టిప్రసన్నహృత్ || 171 ||

శ్రియాం ప్రాపస్వయం తాతం జీవం పుత్రం ప్రహర్షయన్ |
మజ్జయన్ స్వముఖాంభోధౌ స్వకకీర్తిరుచిం దిశన్ || 172 ||

దయార్ద్రాపాంగవలనాకృతహ్లాదైః కృతార్థయన్ |
పర్యంకారోహణప్రహ్వాం సమం లక్ష్మోపపాదయన్ || 173 ||

కస్త్యమిత్యనుయుంజానో దాసోఽస్మీత్యుక్తివిస్మితః |
అపృథక్త్వప్రకారోఽస్మి వాచా స్వాశ్రితవద్భవన్ || 174 ||

విదుషాం తత్యతునయాత్ హయాస్యవపుషా భవన్ |
వాసుదేవాత్మనా భూయో భవన్ వైకుంఠనాయకః || 175 ||

యథాతథైవ స్వం రూపం జగన్మోహనమూర్తిమాన్ |
ద్విమూర్తీ బహుమూర్తీశ్చ స్వాత్మనశ్చ ప్రకాశయన్ || 176 ||

యుగపత్నకలం సాక్షాత్ స్వతః కర్తుం సమర్థయన్ |
కవీనామాదిశన్నిత్యం ముక్తానామాదిమః కవిః || 177 ||

షడర్ణమనునిష్ఠానాం శ్వేతద్వీపస్థితిం దిశన్ |
ద్వాదశాక్షరనిష్ఠానాం లోకం సాంతానికం దిశన్ || 178 ||

అష్టాక్షరైకనిష్ఠానాం కార్యం వైకుంఠమర్పయన్ |
శరణాగతినిష్ఠానాం సాక్షాద్వైకుంఠమర్పయన్ || 179 ||

స్వమంత్రరాజనిష్ఠానాం స్వస్మాదతిశయం దిశన్ |
శ్రియా గాఢోపగూఢాత్మా భూతధాత్రీరుచిం దిశన్ || 180 ||

నీలావిభూతివ్యాముగ్ధో మహాశ్వేతాశ్వమస్తకః |
త్యక్షస్త్రీపురసంహారీ రుద్రస్కందో వినాయకః || 181 ||

అజో విరించో ద్రుహిణో వ్యాప్తమూర్తిరమూర్తికః |
అసంగోఽనన్యధీసంగవిహంగో వైరిభంగదః || 182 ||

స్వామీ స్వం స్వేన సంతుష్యన్ శక్తస్సర్వాధికస్యదః |
స్వయం జ్యోతిః స్వయం వైద్యః శూరశూరకులోద్భవః || 183 ||

వాసవో వసురణ్యోగ్నిర్వాసుదేవస్సుహృద్వసుః |
భూతో భావీ భవన్ భవ్యో విష్ణుస్థానస్సనాతనః || 184 ||

నిత్యానుభావో నేదీయాన్ దవీయాన్ దుర్విభావనః |
సనత్కుమారస్సంధాతా సుగంధిస్సుఖదర్శనః || 185 ||

తీర్థం తితిక్షుస్తీర్థాంఘ్రిస్తీర్థస్వాదుశుభశ్శుచిః |
తీర్థవద్ధీధితిస్తీగ్మతేజాస్తీవ్రమనామయః || 186 ||

ఈశాద్యుపనిషద్వేద్యః పంచోపనిషదాత్మకః |
ఈడంతఃస్థోఽపి దూరస్థః కల్యాణతమరూపవాన్ || 187 ||

ప్రాణానాం ప్రాణనః పూర్ణజ్ఞానైరపి సుదుర్గహః |
నాచికేతోపాసనార్చ్యస్త్రీమాత్రప్రణవోదితః || 188 ||

భూతయోనిశ్చ సర్వజ్ఞోఽక్షరోఽక్షరపరాత్పరః |
అకారాదిపదజ్ఞేయవ్యూహతారార్థపూరుషః || 189 ||

మనోమయామృతో నందమయో దహరరూపధృత్ |
న్యాసవిద్యావేద్యరూపః ఆదిత్యాంతర్హిరణ్మయః || 190 ||

ఇదంద్ర ఆత్మోద్గీఢాది ప్రతీకో పాసనాన్వయా |
మధువిద్యోపాసనీయో గాయత్రీధ్యానగోచరః || 191 ||

దివ్యకౌక్షేయసజ్జ్యోతిః శాండిల్యోపాస్తివీక్షితః |
సంవర్గవిద్యావేద్యాత్మా తత్ పోడశకలం పరం || 192 ||

ఉపకోసలవిద్యేక్ష్యః పంచాగ్న్యాత్మశరీరకః |
వైశ్వానరః సద్భూమా చ జగత్కర్మాఽఽదిపూరుషః || 193 ||

మూర్తామూర్తబ్రహ్మ సర్వప్రేష్ఠోఽన్యప్రియతాకరః |
సర్వాంతరశ్చాపరోక్షశ్చాంతర్యామ్యమృతోఽనఘః || 194 ||

అహర్నామాదిత్యరూపశ్చాహన్నామాక్షిసంశ్రితః |
సతుర్యగాయత్ర్యర్థశ్చ యథోపాస్త్యాప్యసద్వపుః || 195 ||

చంద్రాదిసాయుజ్యపూర్వమోక్షదన్యాసగోచరః |
న్యాసనాశ్యానభ్యుపేతప్రారబ్ధాంశో మహాదయః || 196 ||

అవతారరహస్యాదిజ్ఞానిప్రారబ్ధనాశనః |
స్వేన స్వార్థం పరేణాపి కృతే న్యాసే ఫలప్రదః || 197 ||

అసాహసోఽనపాయశ్రీః ససహాయః శ్రియైవ సన్ |
శ్రీమాన్నారాయణో వాసుదేవోఽవ్యాద్ విష్ణురుత్తమః || 198 ||

ఓం ఇతీదం పరమం గుహ్యం సర్వపాపప్రణాశనం ।
వాగీశనామసాహస్రం వత్స తేఽభిహితం మయా ॥ 199 ॥

య ఇదం శృణుయాద్భక్త్యా శ్రావయేద్వా స్వయం పఠేత్ ।
నాసౌ ప్రాప్నోతి దురితమిహాముత్ర చ కించన ॥ 200 ॥

తదిదం ప్రజపన్ స్వామీ విద్యాధీశో హయాననః ।
క్షత్రియశ్చేన్మహారుద్రో విక్రమాక్రాంతసర్వభూః ॥ 201 ॥

మహోదారో మహాకీర్తిర్మహితో విజయీ భవేత్ ।
ఊరుజశ్చేదురుయశోధనధాన్యసమృద్ధిమాన్ ॥ 202 ॥

అశేషభోగసంభూతో ధనాధిపసమో భవేత్ ।
శృణుయాదేవ వృషలః స్వయం విప్రాత్ సుపూజితాత్ ॥ 203 ॥

మహిమానమవాప్నోతి మహితైశ్వర్యభాజనం ।
శ్రీమతో హయశీర్షస్య నామ్నాం సాహస్రముత్తమం ॥ 204 ॥

శృణ్వన్ పఠన్నపి నరః సర్వాన్ కామానవాప్నుయాత్ ।
ధర్మార్థకామసంతానభాగ్యారోగ్యోత్తమాయుషాం ॥ 205 ॥

ప్రాపణే పరమో హేతుః స్తవరాజోఽయమద్భుతః ।
హయగ్రీవే పరాం భక్తిముద్వహన్ య ఇమం పఠేత్ ॥ 206 ॥

త్రిసంధ్యం నియతశ్శుద్ధః సోఽపవర్గాయ కల్పతే ।
త్రిః పఠన్ నామసాహస్రం ప్రత్యహం వాగధీశితుః ॥ 207 ॥

మహతీం కీర్తిమాప్నోతి నిస్సీమాం స్థేయసీం ప్రియాం ।
వీర్యం బలం పతిత్వంచ మేధాశ్రద్ధాబలోన్నతీః ॥ 208 ॥

సారస్వతసమృద్ధించ భవ్యాన్ భోగ్యాన్ నతాన్ సుతాన్ ।
అభిరూపాం వధూం సాధ్వీం సుహృదశ్చ హితైషిణః ॥ 209 ॥

బ్రహ్మవిద్యాప్రవచనైః కాలక్షేపంచ సంతతం ।
హయగ్రీవపదాంభోజసలిలస్యానుకూలతః ॥ 210 ॥

లభేత నిర్మలం శాంతో హంసోపాసనతత్పరః ।
శ్రీమత్పరమహంసస్య చిత్తోల్లాసనసద్విధౌ ॥ 211 ॥

ఇదం తు నామ్నాం సాహస్రమిష్టసాధనముత్తమం ।
పాపీ పాపాద్విముక్తః స్యాత్ రోగీ రోగాద్విముచ్యతే ॥ 212 ॥

బద్ధో బంధాత్ విముచ్యేత భీతో భీతేర్విముచ్యతే ।
ముక్తో దరిద్రో దారిద్ర్యాద్ భవేత్ పూర్ణమనోరథః ॥ 213 ॥

ఆపన్న ఆపదా ముక్తో భవత్యేవ న సంశయః ।
హంసార్చనపరో నిత్యం హంసార్చనపరాయణః ॥ 214 ॥

నిర్ధూతకల్మషో నిత్యం బ్రహ్మసాయుజ్యమాప్నుయాత్ ।
యే భక్తాః పరమే హంసే శ్రియా మిథునితాం గతే ॥ 215 ॥

జన్మవ్యాధిజరానాశభయభాజో న తే జనాః ।
ఆచార్యాత్ తదిదం స్తోత్రమధిగత్య పరేన్నరః ॥ 216 ॥

తస్యేదం కల్పతే సిద్ధ్యై నాన్యథా వత్స కాశ్యప ।
ఆచార్య లక్షణైర్ముక్తమన్యం వాఽఽత్మవిదుత్తమం ॥ 217 ॥

వృత్వాఽఽచార్యం సదా భక్త్యా సిద్ధ్యై తదిదమశ్నుయాత్ ।
స యాతి పరమాం విద్యాం శకునిబ్రహ్మహర్షణీం ॥ 218 ॥

హయాస్యనామసాహస్రస్తుతిరంహోవినాశినీ ।
పరమో హంస ఏవాదౌ ప్రణవం బ్రహ్మణేఽదిశత్ ॥ 219 ॥

ఉపాదిశత్ తతో వేదాన్ శ్రీమాన్ హయశిరోహరిః ।
తేనాసౌ స్తవరాజో హి హంసాఖ్యహయగోచరః ॥ 220 ॥

విద్యాసామ్రాజ్యసంపత్తిమోక్షైకఫలసాధనం ।
సర్వవిత్ స్వాత్మభావేన పరమం పదమాప్పుయాత్ ॥ 221 ॥

న తత్ర సంశయః కశ్చిన్నిపుణం పరిపశ్యతి ।
తథాపి స్వాత్మని ప్రేమసింధుసంధుక్షణక్షమః ॥ 222 ॥

ఇతీదం నామసాహస్రం సంగృహీతం తథోత్తరం ।
ఏవం సంగృహ్య దేవేన హయగ్రీవేణ పావనం ॥ 223 ॥

స్తోత్రరత్నమిదం దత్తం మహ్యం తత్ కథితం తవ ।
హంసనామసహస్రస్య వైభవం పరమాద్భుతం ॥ 224 ॥

వక్తుం యథావత్ కః శక్తో వర్షకోటిశతైరపి ।
హయాస్యః పరమో హంసో హరిర్నారాయణోఽవ్యయః ॥ 225 ॥

కారణం శరణం మృత్యురమృతం చాఖిలాత్మనాం ।
సత్యం సత్యం పునస్సత్యం ధ్యేయో నారాయణో హరిః ॥ 226 ॥

న మానమధికం వేదాన్న దైవం కేశవాత్పరం ।
తత్త్వం విజ్ఞాతుకామానాం ప్రమాణైః సర్వతోముఖైః ॥ 227 ॥

తత్త్వం స పరమో హంసః ఏక ఏవ జనార్దనః ।
ఇదం రహస్యం పరమం మహాపాతకనాశనం ॥ 228 ॥

న చాశుశ్రూషవే వాచ్యం నాభక్తాయ కదాచన ।
నాప్యన్యదేవతాయాపి న వాచ్యం నాస్తికాయ చ ॥ 229 ॥

అధీత్యైతద్ గురుముఖాదన్వహం యః పఠేన్నరః ।
తద్వంశ్యా అపి సర్వే స్యుః సంపత్సారస్వతోన్నతాః ॥ 230 ॥

ఇతి హయవదనాననారవిందాత్
మధులహరీవ నిరర్గళా గళంతీ ।

జగతి దశశతీ తదీయనామ్నాం

జయతి జడానపి గీర్ష యోజయంతీ || 231 ||

|| ఇతి శ్రీ లక్ష్మీహయగ్రీవసహస్రనామ స్తోత్రం సమాప్తం ||